

Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej
43-360 Bystra, ul. Fałata 2

Materiał informacyjno - promocyjny projektu pt.:

*„Rewitalizacja wraz z odtworzeniem walorów historycznych
i krajobrazowych zabytkowego zespołu parkowego
przy ul. Fałata w Bystrej”*

*„Odpowiedzialność społeczna to nowy światowy kierunek zmian
w zarządzaniu strategicznym organizacją,
który zobowiązuje ją do zrównoważonego rozwoju
z poszanowaniem zasad ekonomii, ekologii i etyki”*

(J. Korpus 2006)

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**Rewitalizacja wraz z odtworzeniem walorów historycznych i krajobrazowych
zabytkowego zespołu parkowego przy ul. Fałata w Bystrej**

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

Tytuł projektu:

„Rewitalizacja wraz z odtworzeniem walorów historycznych i krajobrazowych zabytkowego kompleksu parkowego przy ul. Fałata w Bystrej”

Beneficjent:

Beneficjentem bezpośrednim projektu, odpowiedzialnym za jego prawidłowe wdrożenie oraz końcowe rozliczenie, jest Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej. Centrum jest również zarządcą majątku powstałego w wyniku realizacji projektu.

Lokalizacja projektu:

Projekt został realizowany w województwie śląskim, w powiecie bielskim, w położonej w gminie Wilkowice miejscowości Bystra, przy ul. Fałata 2, na obszarze zabytkowego zespołu parkowego zlokalizowanego na terenie zarządzanym przez Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej,

Program, w ramach którego zrealizowano projekt:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

Priorytet: VI - Zrównoważony rozwój miast

Działanie / poddziałanie: 6.2.2 – Rewitalizacja - „małe miasta”

Przedmiot oraz cele projektu:

W ramach projektu przeprowadzona została rewitalizacja zdegradowanego zespołu parkowego w Bystrej wraz z przystosowaniem go do pełnienia nowych funkcji o znaczeniu gospodarczym, społecznym, kulturalnym, turystycznym, rekreacyjnym i edukacyjnym. Zabytkowy kompleks parkowy wraz z komponowanymi weń zabudowaniami Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej (dawniej Specjalistycznego Zespołu Chorób Płuc i Gruźlicy w Bystrej) stanowi jeden z najcenniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego, jaki zachował się na terenie gminy Wilkowice, a także niezwykle wartościowy obszar pod względem przyrodniczym. Działania projektu pozwoliły nadać tym zapomnianym historycznym zakątkom Bystrej nową, użyteczną publiczną funkcję oraz wkomponować na stałe w unikalny krajobraz miejscowości. Odtworzenie zabytkowego zespołu parkowego zgodnie z historycznymi założeniami krajobrazowymi pozwoliło osiągnąć wyższą jakość przestrzeni wspólnej, a w efekcie stworzyć miejscowość bardziej przyjazną mieszkańcom,

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**Rewitalizacja wraz z odtworzeniem walorów historycznych i krajobrazowych
zabytkowego zespołu parkowego przy ul. Fałata w Bystrej**

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

turystom, kuracjom, a nade wszystko pacjentom Centrum medycznego. Zrealizowane w ramach projektu działania pozwoliły na udostępnienie nowych obszarów zieleni w centrum Bystrej jako miejsca wypoczynku i rekreacji na wolnym powietrzu. Przywrócenie utraconych walorów zespołowi parkowemu, stanowiącemu cenny obiekt dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, może stać się kluczem do odrodzenia Bystrej i odbudowania jej wizerunku atrakcyjnego ośrodka turystyczno - uzdrowiskowego.

Motywy przewodnim, który przyświecał realizacji inwestycji, było pragnienie pogłębiania wizerunku Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej jako organizacji odpowiedzialnej społecznie, łączącej zaangażowanie na rzecz kwestii społecznych i środowiskowych w ramach prowadzonej działalności. Wobec powyższego zdecydowano o udostępnieniu parku mieszkańcom Bystrej oraz turystom jako przestrzeni wspólnej, służącej wypoczynkowi i rekreacji, popularyzacji wiedzy kulturowej, historycznej i przyrodniczej, a także szeroko pojętej integracji społecznej.

Kompleksowość działań rewitalizacyjnych zakreślała szeroką skalę przedsięwzięcia, którego realizacja wymagała podjęcia takich czynności jak: urządzenie terenów zielonych (plantowanie, wykonanie łąk parkowych, sadzenie drzew i krzewów, wykonanie rabat kwiatowych); wykonanie nowych alejek spacerowych i schodów terenowych; modernizacja zabytkowego ogrodzenia od strony ul. Fałata; renowacja stawu i jego otoczenia; wykonanie instalacji oświetlenia parku i iluminacji obiektów, zwłaszcza małej architektury; wykonanie systemu monitoringu wizyjnego; przebudowa i rozbudowa zabytkowego budynku gospodarczego z budową podjazdu i zagospodarowaniem przyległych terenów zielonych; montaż użytecznych elementów małej architektury: ławek i koszy na śmieci, urządzeń na placu zabaw, tablic informacyjnych dla oznaczenia unikatowych okazów drzew i krzewów oraz najcenniejszych zabytków architektury, częściowe odtworzenie historycznych altan; budowa fontanny w miejscu dawnego stawu; budowa parkingu na 25 miejsc postojowych z przebudową odcinka drogi wewnętrznej.

Zabytkowy zespół parkowy dawnego sanatorium, do niedawna Specjalistycznego Zespołu Chorób Płuc i Gruźlicy, a obecnie Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej, obejmuje założenie parkowe wraz z murowanymi budynkami z przełomu XIX i XX wieku,

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**Rewitalizacja wraz z odtworzeniem walorów historycznych i krajobrazowych
zabytkowego zespołu parkowego przy ul. Fałata w Bystrej**

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

którego granicę – w części frontowej wzdłuż ul. Fałata - wyznacza duży fragment historycznego ogrodzenia.

Zespół parkowy położony jest u zbiegu drogi prowadzącej z Bielska-Białej do Szczyrku oraz ulicy Juliana Fałata w Bystrej, które wyznaczają jego granicę wschodnią i południową. Od północy i zachodu park otoczony jest przez las oparty o naturalny drzewostan, objęty ochroną krajobrazową w ramach otuliny Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Park rozlokowany jest na południowym stoku Koziej Góry i u jej podnóża, przez co stanowi istotny element krajobrazu Bystrej. Największym atutem położenia parku jest piękny widok, rozciągający się na okoliczne szczyty i pasma gór Beskidu oraz Kotlinę Żywiecką z rzeką Sołą i Jeziorem Żywieckim.

Park podzielony jest na kilka stref charakteryzujących się swoistą kompozycją. Tuż za bramą główną rozpoczyna się strefa reprezentacyjna, w której w miejscu dawnego stawu zlokalizowano fontannę a w miejscu historycznej leżakowni – drewnianą altanę wśród kasztanowców. Tuż przy drodze usytuowany jest współczesny pomnik Ignacego Daszyńskiego. Strefa poprzecinana jest układem ścieżek i alejek.

W środkowej części kompleksu rozciąga się park leśny. W dużych partiach składa się on z masywu naturalnego drzewostanu mieszanego: świerkowego, bukowo - klonowego, wzbogaconego gatunkami introdukowanymi: kasztanowców, wejmutek itp. Park przecinają nieliczne ścieżki gruntowe i przedepty oraz główna droga biegnąca serpentyną w górę stoku. W zakolu drogi w środkowej części parku leśnego usytuowana jest kaplica z figurą Matki Boskiej – murowana z kamienia ciosanego.

Park spacerowy zlokalizowany jest w zachodniej części stoku. Urządzony jest na czterech tarasach połączonych alejką biegnącą w dół po osi istniejącego budynku. Przebieg alejki podzielony jest na odcinki licznymi schodami betonowymi i podestami. Układ ścieżek ma poszczególnych tarasach posiada cechy regularne. Na skraju najniższego tarasu znajduje się niewielki staw, na brzegu którego rośnie wierzba biała.

Zachowany drzewostan i układy roślinne pochodzą z różnych okresów kształtowania się założenia parkowego. Najstarszy drzewostan występuje w rejonie wejściowym i pochodzi z końca XIX i początku XX wieku. Układ roślinny w strefie wejściowej uzupełniany

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOSCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**Rewitalizacja wraz z odtworzeniem walorów historycznych i krajobrazowych
zabytkowego zespołu parkowego przy ul. Fałata w Bystrej**

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

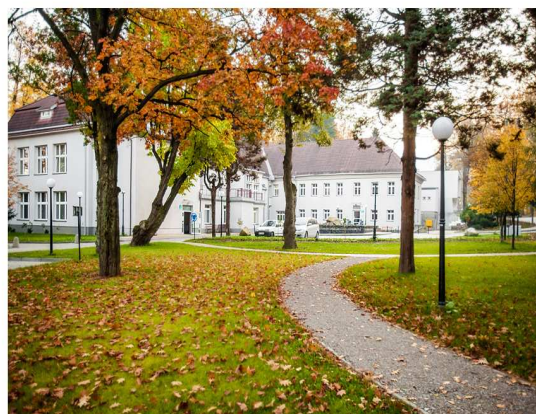
i wzbogacany był w okresie międzywojennym, liczne są również uzupełnienia współczesne. W ramach projektu dokonano odtworzenia i uzupełnienia kompozycji.

Teren parku został oświetlony oraz zabezpieczony przez system monitoringu wizyjnego.

Na poniższych fotografiach z satysfakcją prezentujemy niektóre efekty wykorzystania funduszy unijnych obrazujące stan historyczny oraz aktualny, po zrealizowaniu inwestycji:

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-C-147-3

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Śląskie.
Pozytywna energia

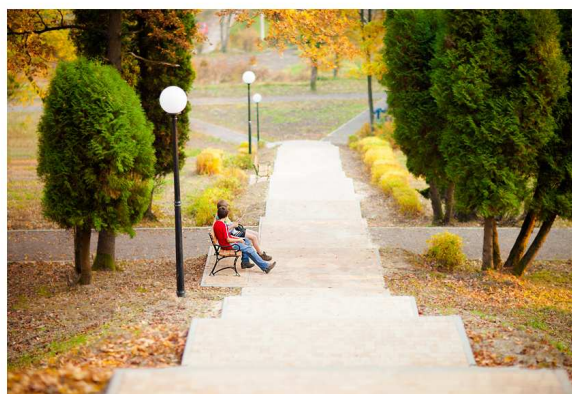
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**Rewitalizacja wraz z odtworzeniem walorów historycznych i krajobrazowych
zabytkowego zespołu parkowego przy ul. Fałata w Bystrej**
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 3-C-147-A

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOCI

Śląskie.
Pozytywna energia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**Rewitalizacja wraz z odtworzeniem walorów historycznych i krajobrazowych
zabytkowego zespołu parkowego przy ul. Fałata w Bystrej**
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013